



La Rabassa

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Mateu de Bages
Emplaçament Carretera BV-3003, al km. 10 trencall en direcció nord.
Alçada: 701

Coordenades:

Latitud: 41.81309
Longitud: 1.70544
UTM Est (X): 392473
UTM Nord (Y): 4629834

Classificació

Número de fitxa 08229 - 72
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XI-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 174)
Data aprovació: dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 002311200CG93A0001PU
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dl., 09/01/2017 - 01:00

Descripció

Masia d'origen medieval de petites dimensions, que s'ha conservat amb forces modificacions, les quals n'han alterat la fesomia tradicional. El conjunt, que es troba molt ben emplaçat al cim d'un turó força dominant, té una estructura força atípica, ja que consta de dos habitatges units formant una espècie d'angle o L, cadascuna amb els seus coberts adossats. Sembla que la casa més antiga és la de migdia, la qual té un afegit modern que cobreix totalment l'antiga façana. Aquesta casa, de planta irregular, consta de planta baixa més dos pisos. Els murs exteriors antics pràcticament no són visibles. Al costat de llevant té adossats una bona superfície de coberts, obrats amb pedra i amb les obertures emmarcades amb maó: una construcció ja del segle XX on hi havia corrals. El segon habitatge, situat al costat nord, és de planta més o menys rectangular i disposa també de planta baixa més dos pisos. La façana principal, encarada a migdia vers un pati central, no presenta elements d'especial interès i sembla força reformada als segles XIX o XX, amb balcons i finestres que destaquen sobre un mur actualment a pedra vista. Just a l'angle que formen les dues cases s'aixeca una caixa d'escaleres que dóna accés vertical als dos habitatges i una torre quadrada que remata la construcció, tot construït a mitjan segle XX pel pare de l'actual propietària. Aquest element contribueix a donar un aspecte força atípic a la masia. Per la part posterior (nord) la construcció ha conservat més íntegrament la tipologia tradicional, que consisteix en un mur de pedra només perforat per escasses obertures de petites dimensions. Per aquesta banda la construcció s'assenta sobre l'extrem de l'altiplà, en alguns punts directament sobre la roca. El conjunt conserva un parell de tines.

Observacions:

Inscripció al portal: Rosa Ferrer 1866. Informació facilitada per M. Carme Ferrer i Josep Bastardas.

Història

Segons documentació conservada en l'anomenat llibre d'Urbici de l'arxiu Bastardas (originari del mas Bastardes de Fals) la Rabassa era un dels masos més importants de la zona ja al segle XI, tot i que la datació del primer document, de l'any 1094, està escrita d'una manera que pot donar peu a confusió. En aquest document se'ns informa que els habitants d'aquest mas tenien les terres aprisiades pels seus besavis. En el llibre d'Urbici també consta l'establiment al mas de la família Rebassa l'any 1210, quan Ramon de Varcebre i la seva esposa Arsendis van empenyorar el domini directe del mas a Maurici Rebassa. La família Rebassa va tenir a partir d'aleshores el domini propi i alodial de l'heretat. Sembla que els Rebassa eren una família de pagesos adinerats. Prou com per dotar les seves filles amb un dot quantiós. A partir d'aleshores els Rebassa es feren un lloc entre les principals famílies del terme de Sant Mateu. En un capbreu de l'any 1334 del monestir de Santa Cecília de Montserrat a la demarcació anomenada batllia de Cans consten els següents masos: Rebassa (Sant Mateu), el Berers (Sant Miquel de Castelltallat) i el Soldevila (Castelltallat). El mas Rebassa posseïa un ampli territori. En el fogatge de Sant Mateu de Bages de l'any 1497 apareix un tal Macià Rabaça, i en el de 1553 apareix un Bartomeu Rabassa, però no sabem si vivien al mas. El 1576 Anton Puigdemívol, àlies Bastardas, es casà amb Magina Rebassa, pubilla del mas Rabassa. Per aquest motiu els Bastardas van rebre la documentació d'aquest mas, que és la més antiga que es troba en l'anomenat llibre d'Urbici. A partir d'aleshores el cognom Rebassa es va perdre al capdavant d'aquest mas, que va quedar vinculat als Bastardas de Fals. No coneixem més notícies del mas fins èpoques més recents, quan la família Ferrer ha habitat la casa almenys des de fa tres generacions. L'avi de l'actual propietària era Miquel Ferrer, i el seu fill i hereu fou Joan Ferrer, el qual va fer aixecar les construccions del costat de llevant, el bloc d'escaleres i la torre. Durant la postguerra els maquis van assaltar sovint aquesta masia per prendre'n provisions.

Bibliografia

AA.DD (2017). Memòries Castelltallat. Història popular de la pagesia al municipi de Sant Mateu de Bages. L'Arada, SCCL, p. 32, 120, 121.

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 174).

PÉREZ-BASTARDAS, Alfred (1991). Els Bastardes. Estudi genealògic d'una família catalana. Barcelona, p. 53-56

